

Arckép a városból

Idén harmincéves az új Falumúzeum épülete. Az évforduló alkalmából felkerestük a múzeum létrejöttét megálmodó és azt megalapító idősebb Szatmáry Zoltán (1901–1989) fiát, aki édesapjának nyomdokait követve, az Isaszegi Múzeumbarátok Körével karöltve segíti a Falumúzeumot.

– Mesélne nekünk a korai időkről, a múzeum alapításáról?

– Édesapám még Gödöllőn lakott, amikor már foglalkozott az 1848–49-es szabadságharc történéseivel. 1929-ben Isaszegre nősült, hentes- és mészárosüzletet nyitott. A lakosok elmondásainak alapján leírta a falu múltjával kapcsolatos történeteket. A szántásoknál, fakitermeléseknél, kirándulásoknál talált régészeti leleteket begyűjtötte, illetve sok esetben a saját pénzén megvásárolta azokat. A több éven át gyűjtött népművészeti és történelmi tárgyakat ládákban, újságpapírba csomagolva tárolta a pincétől a padlásig. Ezek voltak édesapám „félte kincsei”. A második világháború alatt sok régi tárgyi emlék elveszett, de ő a háború után tovább folytatta a gyűjtést. Megszállottan és szenvedélyesen gyűjtött, kutatott. Régészeti kutatásaihoz és gyűjteményének kiállításához segítő és támogató társakra talált dr. Barabás Géza községi orvos és Szentiványi Gyula kertészmérnök személyében. Az első kiállítást 1948-ban, az 1848–49-es forradalom és szabadságharc századik évfordulóján rendezték meg a készlet tárgyaiból és dokumentumaiból. Ezt követte 1949-ben az isaszegi csata századik évfordulójára, majd 1961-ben az Isaszegi Történelmi Napok keretében megrendezett kiállítás. Az 1950–51-es évek az ország életében nagyon kiszámíthatatlanok és nagyon galáztosak voltak. Névtelen feljelentés alapján a belügyi szervek házkutatást tartottak nálunk. Fegyver után kutatva durván átforgatták a nagy gonddal összegyűjtött, becsomagolt, értékes anyagokat, amelyeknek egy része ezáltal összetört és megsemmisült. A házkutatás után a gyűjteményt – annak gazdagságáról és értékéről meggyőződve, szakértők javaslata alapján – 1951 október 1-jén a Közköztartási Minisztérium védetté, nemzeti érdekű magángyűjteménnyé nyilvánította. Édesapámnak eltökélt szándéka volt, hogy gyűjteményét egy falumúzeumban fogja elhelyezni, s erre a célra 1964-ben a nagyközségi tanács adott is egy 110 éves házat, amelynek felújítása után, 1965-ben megnyílt az első helytörténeti kiállítás. 1967-ben megnyitható a helytörténeti gyűjtemény folyamatos tárlata. Az isaszegi Falumúzeum a megyei igazgatóság kezelésébe került, és édesapámat, Szatmáry Zoltánt nevezték ki a múzeum igazgatójának. A kiállítási épület állaga évről évre romlott. A naptalin és a padlóolaj sajátos illatát már megszokta a látogató, de a falak nyirkossága, dohossága veszélyeztette a helytörténeti kiállítás anyagát. Mindezek szinte parancsolóan sürgették édesapámban azt a gondolatot, hogy az új múzeum épületét mihamarabb fel kell építeni, mert csak így lehet a gyűjtemény értékét megőrizni. 1969-ben megalakította az Isaszegi Múzeumbarátok Körét, amelynek elsődleges

feladata volt az 1967-ben létesült Falumúzeum működtetésének elősegítése, gyűjteményének gyarapítása, valamint az új múzeum felépítése, amely id. Szatmáry Zoltán vezetésével, óriási társadalmi összefogással és jelentős állami támogatással végül 1982-ben megalakult.

– Hogyan alakult ki a helytörténet iránti kötődése?

– Édesapám már 14 éves koromban megismertetett a fizikai munka mellett az amatőr régészeti kutatással is, illetve a helytörténetünk ismerete iránti vágyódással. Megtanított a munka szeretetére és a lelkiismeretes munka elvégzésére. 1948-tól minden kiállítás előkészítésében, a tárgyak elhelyezésében, rendezésében akarva-akaratlanul is részt vettem. Minden egyes régészeti, néprajzi tárggyal kapcsolatban tudott mondani egy-egy történetet, és ezáltal megkedveltette velem a néprajzot, a régészetet, a helytörténetet, a történelmet.

– Tájékoztatná az olvasókat az Isaszegi Múzeumbarátok Körének a működéséről?

– 1969-ben alakítottuk meg a kört, és azóta is folyamatosan működünk, tevékenykedünk. A helyi múzeumi, néprajzi, régészeti, ipartörténeti tárgyak gyűjtésén és a hagyományok ápolásán kívül az isaszegi Falumúzeum szükség szerinti céljainak, terveinek megvalósulását gazdaságilag támogatjuk, illetve társadalmi munkával segítjük. Célunk elérésének érdekében kiállításokat, történelmi előadásokat, kirándulásokat szervezünk. Az Isaszegi Múzeumbarátok Köre a közel negyvenéves munkájának elismeréseként 2007-ben Kós Károly-díjban részesült.

– Beszélne nekünk magáról és a családjáról?

– Születésemtől fogva Isaszegen élek. Kisiparoscsaládból származom, a gimnáziumi érettségi után elektroműszerész, majd később technikai érettségivel elektrotechnikai szakképesítést szereztem. Isaszeg társadalmi életében több mint hatvan éve részt veszek. A közéletben 1985-től 1990-ig független képviselőként jártam el a lakosság érdekeiben. 1969-től alapító tagként, 1992-től az Isaszegi Múzeumbarátok Körének elnökeként segítem, támogatom a Falumúzeum munkáját. 1961-ben nősültem, házasságomból egy fiú- és egy leánygyermekem született. Már mindketten régen kirepültek a családi fészekből, önálló életet élnek. Amíg éltek a szüleim, a családot nagyon jól összetartották. Egy-egy jeles ünnepen sokszor tizenhatan ültük körbe az ünnepi asztalt. Ezek a szép emlékek most is nagyon kedvesek nekem.

Kardos Gábor

